

((كورتيله چيروك))

شوينا چيروكا گه لهك كورت*

ن: سليم السامرائى

تيمهكى دى دبيرتيت كو نهو دياردهكا مهترسيداره
وتنى پاشقه چوون و پاشكه تنه و حهزهكه بو
سهردهريكرنا ب ساناى دگهل داهينانى و په نابرنه
بو نفيسانان ب لهز، و فيانا نفيسه رين گه نجين
چيروكى بو فى رهنكى چيروكى تنى بجه ئينانه بو
پيتشفيين روژنامه فانييا نهدهبى ، ههروهسا نشكاف و
به رته نكييا سه ربورا چيروكنفيسى هاندانا
به لافه بيونا فى دياردى دكهن ، و ل بهرامبهر فان
ههردو تيمى سى كو باهرا پيترا وان ژ رهنه گرانه

گه لهك دان و ستاندى ل روژنامه فانييا مه يا
نهدهبى ل دور نهوا ب ((چيروكا گه لهك كورت))
هاتيه نافكرن، هاتينه نهجامدان، چونكى ل وى
وهختى هندهك ژ رهنه گرا و گروهكا نفيسه رين
چيروكى فى رهگه زى وهكى رهنه گكى جودا ب
ستراكتورا خو يا هونه ريفه دهژميرن و وهكى
نمونه كى نيزيكى كورته چيروكى ل فه لهم ددهن
وژبو ب دهستفه ئينانا پلين دى يين هونه رى بو
نهخشه و ئافاهيى كورته چيروكى. ل بهرامبهر فان.

ل خاله کا چافہر پکرنی دراوستن ، ل هیفیا ہندی نہ کو ئەف شەپولہ بگہہیتہ ہندہ سیمایین ہونہری و ئافاہیہکئی دیار، دا ل دوماہیئ بشین ہەلوئیستہکی بەرامبەر وئ و پاشەرۆژا وئ وەرپگرن.

و ل وی وەختی کو ب ساناهییه ل بەرامبەر هەلوئیستی دژواری تیما دووی ب راوہستین ژ بەر کو ہەر بزافہکا نوی ماندەل دکەن، ہەر وەسا ژمارەکا نفیسەرین گەنجین چیروکی مەحکوم دکەن، دیسا ئەف هەلوئیستی وان بەرسقەکە بۆ توندرییاتیا تیما ئیکئی، و یا ب ساناهییه بەرسینگئی تیما سیئ ژ ی بگرین ژ بەر کو ئەرکی رەخنی ب پشتگوہفہ دہافین، بەئ پشتەفانییا بوچوونا وان دکەم کو ئەف رەنگئی نفیسانا چیروکی نابیتە ئەلئەرناتیف بۆ کورتە چیروکی، بەلکی ئامانجەکە بۆ وەرچەرخانەکا نوی دناف توخیبین ئەزمونگەریئ دا. و یا راست ژ ی دفت ل دەسپیکئی دان وستاندنی ل سەر زارافی (چیروکا گەلەک کورت)) بکەین، چونکی ب ہزرا من ئەف زارافہ ہەلگرئ ہیماہیہکئی رەخنہیئ دیارو ہویربین نینہ، بەئ ل بەرامبەر ہزرەک یان تیگەہشتەک قەبارہی بۆ کارئ داہینانا چیروکی ہەہیہ، و مەبەستا من ب بۆ تیگەہشتنا قەبارہی ژمارا بەرپەر و ریزو پەقیایہ، و ل بەرامبەر زارافی کورتیلە چیروکی بۆ خویندەفانی ہەلوئیستہکئی جوانیئ ب مەرچ پەیدا دکەیت کو ئەوئ ل بەرامبەر رەنگەکئی نوی ژ نفیسینا چیروکی، ہەر چەندە ژ گەلەک لایافہ دکەہیتە کورتە چیروکی، سەرباری وئ چەندئ کو ل بیافی رەخنا چیروکی ئەف زارافہ کارتیکرنی ل رەنگی بەحسکرنا دەرونییا ہەلوئیست و کەسایەتیئ دکەت، ئەوا ہەفدەم دگەل پەہوہندییا دگەل ژبواری جفاکی ئەوئ کو کەسایەتی دناف دا دہیت و دجیت، و وەختی کو کورتیلە چیروک

نەبیتە پیگھورک بۆ کورتە چیروکی، بەئ دگەل ہندیئ دمینیت بەردەوامی و نوپکرنەک بۆ ہندەک بزافین کەفن، کو نیژیکی ستراکتورا شعری ببوون ئەوا کو ئیقاعا دژوارا بو چوونی ل شوینا ئیقاعا ہیواشا رویدان و پەیقان ژ ی پەیرەو کری.

فیجا د باشترین نمونین خۆدا و ہەر وەکی ل دەف ساروتی، کورتیلە چیروک چیروکا مەنەلوگا نافخوییا کەسایەتیہکا پری پەہوہندیین ئالوز، دیسا چیروکا شەپولا ہوشیاری ییہ، ہەکو خۆ ژ ہەمی کوژی و ہیئ و سنوورا رزگار دکەت، داکو ہەلوئیست ب تنی دیار بکەت، وەکو کورتیلە چیروک فان ئالوزین ہونری ددەتە رەخەکی یین کو وئنی درژیبوونا رویدانین جھگیردکەن، وئ گافی کورتیلە چیروک ل پشت ہەستیاریا پشتی رویدانی بخو دراوہستیت، بەئ ب رییا ہەلوئیستی ئاماژە دی دەتئ، دیسا ددەلیقا ہەلبژارتنا ہەلوئیستیدا ژیانا نافخوییا کەسایەتیئ دناف کورتیلە چیروکیئا دبیتە تەفنەکئی ئالوز وتیکەل، و ہەلوئیست ژ ی فیئرە خال و شەنگستی سەرەکیہ د کورتیلە چیروکیئا ہەر وەسا تەفن تیدا دبنە دراما موسیقیا رویدان پی دہیتە ریخستن، و مەزیکا ہەلوئیستی دبنەرەتدا نہیا روتکریہ، داکو کورتیلە چیروک نەکەفیتە دناف دریزگرن وجوانکاریین زیدەدا، دفت خۆ ژئیشک وشەنگستین ئەندازہیا کورتە چیروکی چیدکەن بدەتە پاش...

ژئی ہزری کورتیلە چیروک دبیتە ئەو جوئی ئەدەبی یی کو ریکی ددەتە چیروکنفیسی مەزیکا بەریخودان و ہەلوئیستی دانیت ل شوینا مەزیکا رویدانا پەراویژکی، وژیہر کو کورتیلە چیروک چیروکا مەنەلوگا ئازادا نافخویییہ، لەورا دبیتە ہەفرکا شعری، ژ لایەکی دیشە کورتیلە چیروک

گریدایه ب دهمی دهرونیقه، چونکی پویتهی ددهته دیفچوون وزیرهفانیکرنا رهوشهکا سایکولوژی یا گریدای ب دهمهکی دیارگری، ئانکو راهستیانهکا گرانه ل دهف گافهکی یان حالتهکی ژ کومهکا حالهتا کو خو دروست دکهن دابنه رویدانهک، ب واتایهکا دی نهو بزافئ دکته لقینا میکانیزمی دحالهتی سایکولوژیدا ب راهستینیت، داکو تشتی کاکلکی (سهرهکی) و چر بو خو ژی ب هه لگریت کو دبنه رهدتا نهو نه یی فهقه تیا یه ژ نافوک و بهر فرهه بوونا دهه مان حالهتا، دگهل هندئ ژی نهف نافوک و بهر فرهه بوونه ب نه خسه و پلان دکورتله چیروکیدا دهیته دویر ئیخستن، ودناف میشکی که سایه تیئ وههستا چیروکنفیسیدا دمینه نامادهو هوشیار.

بهها وسهرکهفتنا کورتیله چیروکی ب شیان و بیرتیژییا چیروکنفیسیدا یا پرتپرتکرنا ههلوپستی هه میکی ههروهسا ههلبزارتنا وی بو حالهتی تایبته یان گهلهکی دهره اویشتنکی دهیته پیشان، ونهف حالهته پیتری هه میا ههلوپستی ناشکرا و بهرزه دکته ژ بهرکو حالهتین دی دسهرقه سهرقه نه و چ زیرهکی بو دهربرینا وان پی نهفیت.

فیجا حالهتی تایبته خالا خلاقه بوونا ههلوپستی یه وژویری چیروکنفیسیدا دشیته جیهانا که سایه تیئ بو خو بینیت وروهن بکته نهوژی ب داکوکی کرنی ل سهر رهند و هیمایین رهمزی یین وی، و لقییری نهو دشین بیژین کورتیله چیروک چیروکا چری ییبه ددهمی شعری و دهرونیدا، چونکی بو هندئ دچیت کو دهربرینی ژ مهزیکا ههستا ژنافدا بکته، ههکو گاف دناف گافهکی ب تنئدا بهرزه دبن نهوا کو ههلوپست تیدا دیار دبیت، ئها وی گافی دم نامینیت ئیدی پیقه رهکی میکانزمی، بهلکی وهکی دهلالهتهکی سایکولوژی دیار دکته.. فیجا کورتیله چیروک چیروکا وی دیکوری یه نهوی شهنگستی وی ههستیاریا عهقلی، و ژ بهرکو چیروکا ههلوپستی یه، لهورا یا ئارانندییه و ب رهوشتی خو نه یا ههژییه، بی گومان ژی دانانا خهریتا کورتیله چیروکی دناف هنده یاسادا دی مینیت ژ دهرقهی ههر هزرهکا حازر و بهر هه فکری، وگه شبینی بهرامبر پاشه رؤزا کورتیله چیروکی دناف نهده بی مهدا، دی مینیت گریدای هه بوونا دهسپیکهکا ژههژی دناف چیروکنفیسین مهیین گهنجدا...

و: صبیح محمد حسن